

Kurier Szczeciński

ROK ZAŁOŻENIA — 1945
WYD. AB
Cena 50 gr Nr 163 (6510)
ŚRODA, 14. VII. 65 r.

Obrady Kongresu Pokoju w Helsinkach

Pokojowe współistnienie — jedyną alternatywą wojny nuklearnej

Prof. A. Klafkowski polemizuje z nieuzasadnionymi zarzutami delegata ChRL

HELSINKI PAP. We wtorek 13 lipca trwały obrady komisji Kongresu Pokoju.

KOMISJA IV, której przedmiotem obrad była likwidacja pozostałości drugiej wojny światowej, zakończyła prace przed południem. Większość spośród 22 mówców w wystąpieniach swoich wyraziła zgodność z poglądami i opiniami wyrażonymi w referacie delegacji polskiej, który wygłosił na posiedzeniu plenarnym Józef OZGA-MICHAŁSKI. Również komisja III, której tematem obrad był zakaz broni nuklearnej, tworzenie stref bezatomowych i inne środki częściowego rozbrojenia, zakończyła prace. Wszystkie mówcy powoływali się na polski plan Rapackiego.

W komisji II omawiającej problematykę związanej z walką narodowo-wyzwoleńczą wystąpił delegat polski, sekretarz CRZZ, Henryk KROZ, który oświadczył, że narodziła się potrzeba agresji imperialistycznej amerykańskich w Wietnamie.

W komisji I, która obradowała nad sprawami Wietnamu, wystąpił red. Zbigniew SOŁUBA. Mówił on o pomocy krajów socjalistycznych dla walczącego Wietnamu oraz o niebezpiecznym rozwoju sytuacji w Republice Federalnej Niemiec.

We wtorek rozpoczęła prace komisja zajmująca się problemami Światowej Rady Pokoju. Punktem wyjścia dyskusji było memorandum opracowane przez prof. BERNALŁA, w którym w ogólnych zarysach domaga się on reorganizacji Światowej Rady Pokoju, zastąpienia jej przez nowy komitet, który koordynowałby działalność wszystkich odłamów ruchu pokoju, aby przyspieszyć ten ruch do nowych warunków.

NA PLENARNYM posiedzeniu światowego kongresu pokoju, które odbyło się w piątek wieczorem, pierwszym mówcą był przewodniczący delegacji ChRL, CZAO I-MIN.

Znaczną część swego przemówienia poświęcił on potępieniu agresywnej polityki Stanów Wietnamu, które uregulować tylko narodził się — oświadczył między innymi Czao I-Min. Ci wszyscy, którzy szerzą poprzek między narodem wietnamskiego powstania w pełni respektować suszne stanowisko zajęte przez Demokratyczną Republikę Wietnamu i przez Narodowy Front Wyzwolenia Wietnamu Południowego, a nie powinni wysuwać żadnych propozycji sprzecznych z wolą i interesami narodu wietnamskiego.

Mówca krytykował działalność Komitetu Przygotowawczego Światowego Kongresu Pokoju za ogłoszenie apelu, w którym — jego zdaniem — „świadomość zamazana została liłwą dzielnicą narody świata od imperializmu amerykańskiego. Wypowiedział się on także przeciwko tym działaczom ruchu pokoju, którzy — jak się wyraził — „nie przeciwstawiają imperializmowi amerykańskiemu, lecz zmierzają do uregulowania spornych problemów poprzez współpracę rzymsko-amerykańską, poprzez „powściągnięcie i całkowite rozbrojenie oraz niepryncypialne pokojowe współistnienie”.

ZABRAŁ także głos delegat polski prof. A. KLAFKOWSKI. Stwierdził on, że agresja USA przeciwko suwerennym państwom oraz przeciw suwerennym prawom narodów do decydowania o swoim losie stwarza dziś największe zagrożenie dla pokoju. Kraje socjalistyczne są zwolennikami polityki pokojowego współistnienia i całkowitego rozbrojenia wojny nuklearnej. Nawigując do przemówienia delegata chińskiego, prof. Klafkowski oświadczył: „W niesprawiedliwe zarzuty nie znałajmy żadnego powołania w faktach. Nasza polityka zakłada bezkompromisową walkę z wszelkimi siłami przymusi do wojny, walkę z imperializmem i jego próbami narzucenia przy pomocy siły zbrojnej i agresji panowania kolonialnego i neokolonialnego. Tak rozumie te sprawy nasz naród, który ogarnięty jest wielkim powszechnym ruchem solidarności z walczącym Wietnamem. Jest to solidarność czynna, gotowość okazania narodowi Wietnamu wszelkiej pomocy, jaka okaże się niezbędną”.

ZABRAŁ także głos delegat polski prof. A. KLAFKOWSKI.

Stwierdził on, że agresja USA przeciwko suwerennym państwom oraz przeciw suwerennym prawom narodów do decydowania o swoim losie stwarza dziś największe zagrożenie dla pokoju. Kraje socjalistyczne są zwolennikami polityki pokojowego współistnienia i całkowitego rozbrojenia wojny nuklearnej.

Nawigując do przemówienia delegata chińskiego, prof. Klafkowski oświadczył: „W niesprawiedliwe zarzuty nie znałajmy żadnego powołania w faktach. Nasza polityka zakłada bezkompromisową walkę z wszelkimi siłami przymusi do wojny, walkę z imperializmem i jego próbami narzucenia przy pomocy siły zbrojnej i agresji panowania kolonialnego i neokolonialnego. Tak rozumie te sprawy nasz naród, który ogarnięty jest wielkim powszechnym ruchem solidarności z walczącym Wietnamem. Jest to solidarność czynna, gotowość okazania narodowi Wietnamu wszelkiej pomocy, jaka okaże się niezbędną”.

Ze sportu

Rekordy, rekordy...

MOSKWA. Radziecki sztangista Władysław KOZŁOW (waga średnia) ustanowił podczas zawodów w Ufie nowy rekord świata w wyciskaniu wynikiem 149 kg.

RZYM. Podczas zawodów kolarskich rozgrywanych w nocny w toru na śróde na Stadionie Olimpijskim w Rzymie, włoski kolarz Gioro URSI ustanowił rekord świata w wysiugu torowym na dystansie 5 tys. m uzyskując wynik 6.11.7 min. Poprzedni rekord wynosił 6.14.4.

McNamara i Cabot Lodge udają się do Sajgonu

Partyzanci rozpoczęli nową ofensywę

Bombowce USA zrównały z ziemią sanatorium dla trędowatych — zginęło 120 pacjentów

WASZYNGTON — LONDYN PAP. Prezydent JOHNSON przyjął wczoraj w Białym Domu nowo mianowanego ambasadora USA w Sajgonie, Henry Cabot LODGEA. Po spotkaniu nie ogłoszono żadnego komunikatu. Dziś Cabot Lodge i sekretarz obrony Robert McNAMARA mają samolotem udać się do Sajgonu, gdzie przeprowadzą rozmowy z generałem TAYLOREM — dotychczasowym ambasadorem USA w Wietnamie Południowym, gen. WESTMORELANDEM — dowódcą sił zbrojnych USA w Wietnamie oraz wyższymi urzędnikami reżimu sajgońskiego. Tematem rozmów — jak się powszechnie przypuszcza — ma być dalsze rozszerzenie interwencji wojskowej USA w Wietnamie Południowym.

ci 32 km od Da Nang, zabijając 26 żołnierzy tej placówki. Rzecznik dowództwa amerykańskiej piechoty morskiej zakomunikował dzisiaj, że wojska amerykańskie przystąpiły natchem do kontrataku przy użyciu ciężkich czołgów.

Tymczasem odrzutowce amerykańskie kontynuowały naloży na DRW. We wtorek rano 3 samolotów myśliwsko-bombowych F-105S zrzuciło 21 ton bomb 340-kilogramowych na obiekty w Son La, o 200 km na północny-zachód od Hanoi. Inne odrzutowce atakowały węzły kolejowe i mosty w odległości około 120 km od Hanoi.

HANOI PAP. Dziennik „Nhan Dan” informuje w numerze wtorkowym, że w czasie barbarzyńskich watach Qynh Lap zginęło 120 pacjentów. Wszystkie budynki sanatorium legły w gruzach. Samoloty amerykańskie bombardowały sanatorium przez 5 dni z rzędu.

Spotkanie Sekretariatu KW PZPR z kierownictwem ZW ZMS

W CZORAJ odbyło się spotkanie Sekretariatu Komitetu Wojewódzkiego PZPR z kierownictwem wojewódzkiej organizacji ZMS. W spotkaniu uczestniczyli m.in. I sekretarz KW — poseł A. WALASZEK, sekretarze KW — H. HUBER i poseł K. PRUSIŃSKI oraz członkowie kierownictwa ZW ZMS z przewodniczącym ZW — A. MUSZYŃSKIM.

Przedstawiciele ZMS poinformowali kierownictwo KW partii o aktualnych problemach pracy organizacji. (kg)

Święto Francji

Depeza E. Ochaba
WARSZAWA PAP. Z okazji święta narodowego Francji, przypadającego w dniu 14 bm., przewodniczący Rady Państwa EDWARD OCHAB wystosował depezę gratulacyjną do Prezydenta Republiki Francuskiej generała CHARLES DE GAULLE'A.

Straszliwe upały w Iranie

LONDYN PAP. Południowe prowincje Iranu nawiedziła fala olbrzymich upałów. W Baludystanie na skutek porażenia słonecznego zmarło 20 osób. Termometry w tych rejonach wskazują przeszło 45 stopni Celsjusza w cieniu.

Burzliwe wystąpienia przeciw juncie wojskowej

MEKSYK PAP. W Ekwadorze nadal trwają burzliwe wystąpienia antyrządowe. We wtorek w mieście Guayaquil (drugim co do wielkości po stolicy kraju Quito) odbyła się demonstracja przeciwko rządzącej od dwóch lat juncie wojskowej. Demonstranci domagali się przywrócenia rządów konstytucyjnych.

Došlo do ostrych starć między policją i młodzieżą. Policjanci próbowali rozprościć demonstrantów przy pomocy gazów łzawiących. Gdy nie udało się to, zaczęli strzelać do tłumu. Zabiła została 16-letnia dziewczyna, a co najmniej 10 osób odniosło rany i znajduje się w szpitalu. Demonstranci bronili się obrzucając szarżujących policjantów kamieniami.

Banki i instytucje handlowe w Guayaquil zamknięto. Zawieszono zajęcia na wyższych uczelniach oraz w szkołach. W mieście wprowadzono stan wojenny.

Nadzieja dla niskich

NOWY JORK. Odpowiednia kuraż hormonalna może dość wydatnie przyczynić się do podniesienia wzrostu człowieka. Takiego zdania są lekarze amerykańscy, prowadzący doświadczenia w tej dziedzinie. Oto ich pierwszy sukces i pierwsza nadzieja dla osób nie odznaczających się wysokim wzrostem: 22-letni Virgil Anderson poddany był takiej kuracji w ciągu 8 lat, w której wyniku podniesiono jego wzrost z 130 cm do 158 cm. Na razie jest to możliwe tylko w młodości.

Partyzanci rozpoczęli nową ofensywę

PARTYZANCI południowo-wietnamscy rozpoczęli ofensywę w środkowej części Wietnamu Południowego, której celem — jak przypuszczają zachodni komentatorzy wojskowi — jest odcięcie głównej bazy lotniczej USA w Wietnamie Da Nang od prowincji położonych na południe.

Dziś wkrótce po północy oddziały partyzanckie zaatakowały garnizon wojsk reżimowych w odległości 32 km od Da Nang, zabijając 26 żołnierzy tej placówki.

Pijani piraci podniebnych szlaków

WASZYNGTON. Urząd do spraw lotnictwa cywilnego USA podał, iż pijani piloci spowodowali cztery katastrofy prywatnych samolotów w Stanach Zjednoczonych na początku br. W katastrofach tych 11 osób poniosło śmierć.

W rejonie amerykańskiej bazy lotniczej Da Nang w Wietnamie Południowym statki desantowe USA wysadziły przed kilkoma dniami przeszło 6 tysięcy żołnierzy piechoty morskiej. Wraz z żołnierzami przybyli do Wietnamu Południowego czołgi, działa pancernie i moździerze. Nowe posiłki, jak podaje rzecznik dowództwa amerykańskiego w Da Nang, zwiększyły ogólną liczbę żołnierzy USA w Wietnamie do 60 tysięcy.

Na zdjęciu: 3 dywizjon amerykańskiej piechoty morskiej po wylądowaniu w bazie Da Nang.

CAF - Photofax

Na zdjęciu: pod Łukiem Triumfalnym w Paryżu. CAF

ATOM w służbie pokoju

Rada Gubernatorów Między narodowej Agencji Energii Atomowej wybrała generalnego dyrektora Agencji na okres najbliższych 4 lat. Funkcję tę powierzono jednomyślnie uczone mu szwedzkiemu, Sigvard EKLUNDOWI, piastującemu już to wysokie i odpowiedzialne stanowisko od 1961 r. Wybór ten posiada szczególną wagę, albowiem powołując Agencję do życia, postanowiono między innymi, że generalny dyrektor będzie wybierany

systemem rotacji spośród przedstawicieli wielkich mocarstw.

Kiedy w 1961 r. Eklund obejmował swój urząd, Agencja Atomowa przeżywała głęboki kryzys. Współpraca, przede wszystkim między wielkimi mocarstwami, nie układała się pomyślnie, rosła nieufność i wzajemne pretensje. Dziś Agencja cechuje harmonijną współpracę właśnie tych mocarstw, wszystkich jej 82 państw członkowskich. Jest w tym bezsporna osobaista zasługa generalnego dyrektora, którego wiedza naukowa — jest znakomitą fizyką jądrowym — talenty dyplomatyczne, oraz wysoka kultura i takt sprawiły, że Agencja Atomowa cieszy się wśród międzynarodowych instytucji zasłużonym autorytetem.

Gen. dyr. Eklunda poznałem przed 2 laty w Warszawie z okazji oficjalnej wizyty w Polsce. Będąc w Wiedniu, poprosiłem go o rozmowę na aktualne tematy związane z działalnością Agencji. Odpowiedź była równie szybka, jak uprzejma. Pomimo nawalu zajęć, p. Eklund znalazł czas dla polskiego publicysty, jakkolwiek Agencja dysponuje dobrze wyposażonym Departamentem Pras.

Mój rozmówca podkreślił z naciskiem rolę Agencji w epoce atomowej. W 1955 r. światowa moc reaktorów wynosiła łącznie 5 MW, w roku ubiegłym 5 tys., zaś w 1970 będzie się wahać między 20 a 35 tys. MW! To samo mówi najobiotniej o potęgę energii atomowej, oczywiście wykorzystywanej dla celów czysto pokojowych. Ale właśnie z tego względu na Agencję — mówi p. Eklund — ciąży szczególna odpowiedzialność. Harmonizując międzynarodową współpracę w tej dziedzinie, władze Agencji zwracają specjalną uwagę na prawną stronę tej współpracy, na inicjowanie i doprowadzanie do końca międzynarodowych konwencji, które byłby aktami wiążącymi wszystkich kontrahentów. Coraz bardziej zarysowuje się potrzeba stworzenia międzynarodowego prawa nuklearnego.

Jaki jest wkład Agencji? Oto unikanie transportu radioizotopów, rzecz nader istotna ze względu na bezpieczeństwo. Oto międzynarodowe konferencje, sympozja i publikacje, dostępne dla wszystkich bez wyjątku. Oto pomoc poprzez fundowanie stypendiów dla uczonych i dostarczanie sprzętu. Oto stworzenie światowego systemu gwarancji, który by dopomógł w zapobieżeniu rozpraszaniu broni jądrowej. Odnośnie wrażenie, że ten problem leży p. Eklundowi szczególnie na sercu w tym też widzi głodne zadanie Agencji.

Do chwili obecnej 21 państw udzieliło poprzez Agencję pełnych gwarancji, że dostarczany lub otrzymywany przez nie surowiec uranowy będzie wykorzystany wyłącznie do celów pokojowych. Jest to doniosła tym bardziej że w loonie samej Agencji sprawa gwarancji przez długie lata była kontrowersyjna i dopiero w lutym br. Rada Gubernatorów akceptowała jednomyślnie odpowiedni tekst urkładów gwarancyjnych.

Gen. dyr. Eklund jest zdania, że Agencja Atomowa — po 8 latach istnienia — stoi już na mocnych fundamentach. Ta specjalistyczna Agencja, podobnie jak inne, wchodzące w skład ONZ, musi służyć przede wszystkim sprawie pokoju. Atom — powiedział p. Eklund — jest narzędziem, które powinno prowadzić do najważniejszego celu, jakim jest pokojowa współpraca.

Antoni PAWLKIEWICZ

Miłośnicy orderów

BONN. Według ankiety rozpisanie niedawno w Tybindzie, mieszkanicy NRF odznaczają się ogromnym zamiłowaniem do orderów. 40 proc. mężczyzn spośród uczestników ankiety oświadczyło, że cięsztybwo się ogromnie z odznaczania, a spośród kobiet wypowiedziało się w tym sensie 28 proc. Inni wykazali, przynajmniej na pozór, stosunek neutralny do tej sprawy. 10 proc. oświadczyło, że order się im bezwarunkowo należy ze względu na ich zasługi.

Z dnia na dzień

Dominikański „kompromis”

Porozumienie, do którego zdają się — pod amerykańskim naciskiem — zmierzać walczące od 10 tygodni strony w Dominikanie, nie może przynieść rezultatów. Sklecony po długich cierpieniach „kompromis” między rządem konstytucyjno-militarnym i wojskiem gen. Imberta polecą na miastowicie — na utworzeniu rządu tymczasowego, na czele z b. ministrem w rządzie Boschą, Godoy'em, ułożeniu za rze cznika polityki „zdrowego rozsądku”.

W nakreślonym przez ewentualnego premiera programie nie znalazły się ani słowo o tematach wprowadzenia w życie zmian, w imię których naród Dominikany chwycił 24 kwietnia za broń — reformacji systemu demokratycznych i spełnienia postulatów społeczno-gospodarczych. Nie wspomniano też Godoy o obecności interesów amerykańskich w Dominikanie, za których przyczyną Dominikania spłynęła krew. A rozpasani żołdacy Imberta dopuszczali się wykradawczych bestialstw.

Niesumieć jednak „kompromis” — jeśli oczywiście dojdzie do skutku — będzie nie tylko wyrazem pewnej rezygnacji „konstytucjonalistów”. Wyśnięcie kandydatury Godoy'a jest jednocześnie świadectwem flakka doychczasowych poczynan i ostatecznego spadku prestżu junty wojskowej. Wyrażenie za tym „kompromisem” kryje się reka Waszyngtonu, który w myśl polityki „śrebnego kija” nie zamierza dopuścić, by naród dominikański mógł sam decydować o swoich sprawach. Jednakże projekt utworzenia rządu koalicyjnego w Dominikanie pojawił się w planach administracji USA do pier wóczas, kiedy przekonała się ona o niepowodzeniu próby zdławienia walki powstańców dominikańskich przy pomocy junty Imberta.

Tymczasem poparcie szerokie mas dla walki z reżimem, korupcja i niesprawiedliwość społeczna nie słabnie. Demagają się one przywrócenia konstytucji z 1952 roku i wycofania wojsk amerykańskich z Dominikany. Poparcie dla tych podstawowych zadań ogłosiła partia Ludowo-Demokratyczna oświadczając: „My, komunisci, staliśmy z bronią w rękę po stronie narodu w walce o demokrację i suwerenność, to bowiem jest najbliższym celem naszej klasy robotniczej i naszego narodu.” (R)

Wielbiciel Hitlera

BONN PAP. Marszałek Nguyen Cao Ky — obecny premier Południowego Wietnamu jest wielbicielem Adolfa Hitlera. Londyńskie pismo „Sunday Mirror” opublikowało wywiad z marszałkiem — udzielony jeszcze przed objęciem przez niego stanowiska premiera — w którym stwierdza on, że jedynym bohaterem, jakiego podziwiał, jest Hitler, „ponieważ zdecydował o swój kraj”.

14 lipca — święto francuskiej rewolucji

„Wielu żołnierzy przyłączyło się do motłochu, strzelano do wiernego królowi pułku „Royal Allemand”... wczoraj wieczorem spalono rogatkę Blanche i rogatkę Poissonniere” — donosił swej monarchinii, Katarzynie II, poseł rosyjski w Paryżu, Simolin. List o niewiele w istocie znaczących wydarzeniach został wysłany 13 lipca 1789 roku, a więc w przeddzień zburzenia Bastylii. Ale ani poseł rosyjski, ani król Ludwik XVI i dwór francuski, ani zresztą nikt w układającym się do snu Paryżu nie wiedział, że to ostatni dzień starego reżimu, że nazajutrz — gdy się obudzą — będzie już na świecie pierwszy dzień Wielkiej Francuskiej Rewolucji.

14 lipca 1789 roku lud paryski zdobył i zburzył Bastylię. Był to początek wielkiej epe-

pii rewolucyjnej, która uwarła ogromny wpływ na ukształtowanie się nowoczesnej Francji, na przyszłe ruchy rewolucyjne XIX i XX wieku, na bieg wydarzeń na całym świecie.

Szturm Bastylii zapoczątkował długoletnią bohaterską walkę demokracji francuskiej o nową, silną, postępową Francję. Od tego czasu, za każdym razem, czy to w 1792 roku czy w 1870-1871 czy 1914, czy wrzesień w latach 1940-1945, Francję zawsze ratował od zguby bohaterski poryw i ofiarność najszerszych mas ludowych. Nic też dziwnego, że Francja dzień 14 lipca, dzień rewolucji — uznaje za święto narodowe.

Rewolucja francuska wprowadziła na scenę historii masy ludowe. A skoro proletariaty na

AKCENT NA PRACIE BADAWCZEJ

W opracowywanych już głównych założeniach rozwoju nauki i techniki w Czechosłowacji na lata 1966 — 70 zwraca się szczególną uwagę na potrzeby zmiany struktury i równieże na lepsze wyposażenie poszczególnych zakładów przemysłowych. W tej dziedzinie istnieją bowiem w zdaniem specjalistów — powołane niedocześnie. W Czechosłowacji działa w tej chwili 1 900 różnego rodzaju placówek badawczych i rozwojowych, podległych Czechosłowackiej Akademii Nauk, wyższemu uczelnicom, urzędowi centralnym, zjednoczeniom lub zakładom produkcyjnym. W br. mają one zatrudnić ogółem 128 tys. pracowników, łącznie z aparatem administracyjnym i pomocniczym.

POTENTAT SAMOCHODOWY

Fabryka samochodów osobowych w Mladie Boleslav produkuje popularnie już u nas (przynajmniej na razie z perspektywą) „Skody 1000 MB”. Już w przyszłym roku dozen nie będzie schodzić z taśm produkcyjnych 400 sztuk, a więc w skali rocznej ponad 110 tys. sztuk. Nie tedy dziwnego, że Czechosłowacja już od lat jest jednym z głównych eksporterów samochodów wśród państw socjalistycznych. W 1963 roku sprzedano za granicę ponad 37 tys. samochodów osobowych, z czego największą do NRD i NRF oraz do ZSRR, Austrii i Węgier. Samochody osobowe są jednym z ważniejszych źródeł dochodów dewiz dla gospodarki Czechosłowacji.

LOWIECKIE TERENY

Lowieckie tereny ściągają do Czechosłowacji licznych zagranicznych amatorów myślistwa. Z wsi do prawo odjechały zwierzęmy zainkasowano w ubiegłym roku kilkadziesiąt tysięcy dolarów. W tym roku w Brnie na terenach wystawowych Targów Międzynarodowych czynna była wystawa lowieckich trofeów. (CET)

Konstrukcja w kształcie olbrzymiego nenufara na rzece Mža (zachodnia Czechosłowacja) to fragment elektrowni wodnej. Zbudowana tu tamta utworzyła jezioro długości 22 km, które zanurza w wodę do pięta mieszkańców Pilzna. CAF

Wizja mojego miasta

WIDOK SZCZECINA w 1945 roku przypominał olbrzymie cmentarzysko. Niemal w każdej części miasta nierozłącznym obrazem były ogromne gruzowiska. Tu i ówdzie sterczały ściany zbombardowanych i wypalonych budynków, a zasypane gruzem chodniki i jezdnie utrudniały poruszanie się ludzi i pojazdów. W takich warunkach nasze miasto rozpoczynało nowe życie.

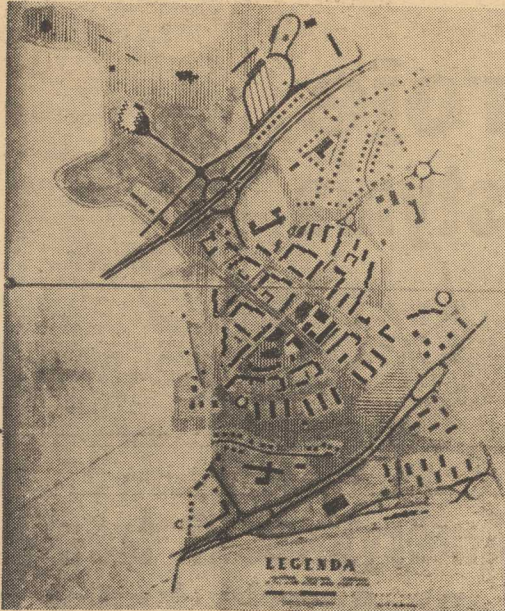
MAŁO było wówczas ludzi, którzy przypuszczali, że w ciągu kilkunastu lat Szczecin nabierze takiego rozmachu, że zostanie rozbudowany w nowe piękne dzielnice. Wśród pionierów byli jednak ludzie, którzy potrafili wyprzedzić rzeczywistość o wiele lat. Pierwszy prezydent miasta — inż. Piotr ZAREMBA oraz inż. Hieronim BRODNEWICZ, mianowany w pierwszych dniach wyzwolenia kierownikiem Działu Planowania Urbanistycznego, już wówczas potrafili stworzyć obraz dzisiejszego Szczecina. Jako urbanisci tworzyli w swej wyobraźni osiedla mieszkaniowe, przedszkola, szkoły, arterie komunikacyjne. Proces urbanizacji Szczecina rozpoczął się więc od momentu wyzwolenia. Początki — podobnie jak w pozostałych dziedzinach życia — były bardzo trudne. Brak było w archiwach prac urbanistycznych, które wywołał okupant. Jednakże w miarę upływu czasu prace planistyczne i projektowe nabierały coraz większego rozmachu. Obok sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego, przystąpiono również do rozwiązania problemów osadniczo-przemieszanych, komunikacyjnych, społecznych i demograficznych.

MYSŁ urbanistów wybiegała jednak daleko w rzeczywistość... W pracowni powstawała koncepcja miasta nowoczesnego, wysokiego, z szerokimi arteriami. Opracowany wówczas plan perspektywny miasta stanowił pierwszą próbę syntetycznego rozwoju Szczecina, był podstawą lokalizacji inwestycji, odbudowy przemysłu, obiektów mieszkalnych, usługowych i komunalnych.

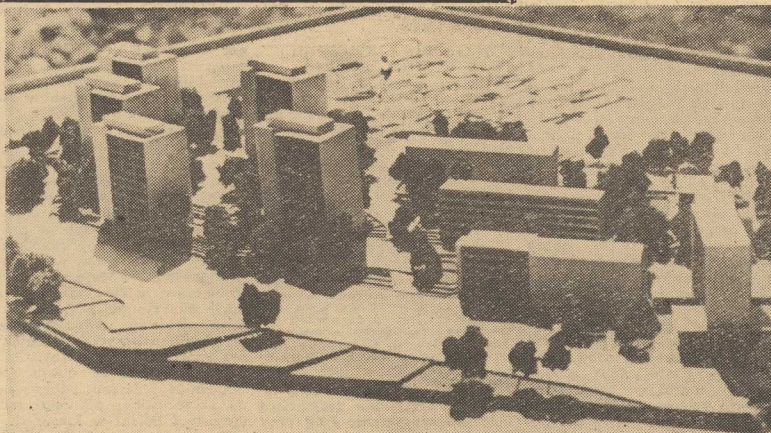
AKTYWNOŚĆ urbanistów znacznie wzrosła, gdy po szeregu reorganizacji powołano do życia Miejską Pracownię Urbanistyczną, która przed kilkunastu dniami obchodziła 10-lecie swego istnienia. Istota pracy nie zmieniła się. Zwiększył się jedynie przy opracowaniach udział specjalistów branżowych, powiększyła się kadra pracowników technicznych. Wszyscy cały swój wysiłek kierują obecnie na prace, związane z dalszym rozwojem miasta. Obok prac bieżących, ukształtowali na planach i makietach Szczecin, jaki będzie za 20 lat.

Z DOTYCHCZASOWYCH do świadczeń wynika, że przewidywania urbanistów niewiele odbiegają od rzeczywistości. Porównując makietę projektu z wybudowanymi osiedlami mieszkalnymi w śródmieściu, na Starym Mieście, Pomorzanych, czy Komuny Paryskiej łatwo stwierdzić, że koncepcja urbanistyczna we wszystkich przypadkach była słuszna. Nowe budownictwo osiedlowe

DĄBIE - ŚRÓDMIEŚCIE

Jeden z pierwszych etapów projektowania urbanistycznego — kolorowy plan szczegółowy terenu.

Na podstawie planu — makietę przyszłego osiedla.

jest mocnym akcentem ładu przestrzennego. W naszych warunkach nie realizuje się już zabudowy zwartej, przegęszczonej, charakterystycznej dla czasów przedwojennych.

Energia i zapal

Kadra projektantów jest ściśle związana ze Szczecinem. Większość z nich, to absolwenci szczecińskiej Szkoły Inżynierskiej, którzy po ukończeniu studiów magisterskich w innych miastach powrócili do pracy nad kształtowaniem nowego Szczecina.

Małgorzata RADWANOWSKA, Janusz LISEK, Bogusław HERMAN, Zbigniew GRUDZIŃSKI, Ludwik KOŁODZIEJCZYK i Jerzy CZYZEWSKI — to projektanci, od któ-

rych zależy, jak i gdzie zlokalizowane będą przyszłe dzielnice mieszkaniowe, jak rozwiązywać będzie problem komunikacji, czy wystarczająca będzie sieć usług itd. Miasto znają doskonale, a rozwiązywanie problemów miejskich to ich największa pasja. Są pełni inicjatywy i energii. Ich żmudnej pracy zawdzięczamy przede wszystkim osiągnięcia minionych lat.

SYLWETKA nierozłącznie związana z urbanistyką szczecińską jest inż. Hieronim BRODNEWICZ. To on właśnie, obok inż. Piotra ZAREMBY, wioził największy wkład pracy przy organizowaniu pierwszych założeń gospodarskich. On — między innymi — kształtował nowe oblicze polskiego Szczecina. Jego dwudziestoletni pobyt w Szczecinie, to nieustanna pogoda za właściwymi rozwiązaniami urbanistycznymi naszego miasta. Inż. H. BRODNEWICZ nazywany jest „encyklopedią” Szczecina. Nie ma dla niego sprawy, dotyczącej szczecińskiej urbanistyki, która byłaby mu obca. Za swą ofiarną pracę otrzymał szereg odznaczeń i wyróżnień.

WIELCE również zasłużyli się w dotychczasowych osiągnięciach Miejskiej Pracowni Urbanistycznej długoletni pracownicy pionu technicznego:

Stanisław MAŁY, Piotr CZAR-TOŁOMNY, Maria GODUŃSKA, Barbara SYCZ, Jerzy BUJNOWSKI, Marek NOWICZ i Janina BIELSKA.

Wizja 800-letniego Szczecina

AKTUALNIE na warsztacie urbanistycznym znajduje się plan zagospodarowania przestrzennego Szczecina po roku... 1980. Z założeń planu wynika, że miasto nasze osiągnąć może w tym okresie wielkość do około 800 tysięcy mieszkańców. Uwarunkowane jest to przebudową struktury śródmieścia i właściwego rozwiązania problemów komunikacji, poprzez wprowadzenie szybkiej kolei miejskiej. Urbanisci przewidują, że rozwój naszego miasta rozwijać się może albo w kierunku Polic, albo w kierunku Zdrój i Kłeskowa. Która z koncepcji zwycięży zadecyduje o rozwoju życia gospodarczego, rozwoju przemysłu.

Opracowano również plany zagospodarowania przestrzennego na lata bliższe. Na podstawie skrupulatnych studiów projektanci opracowali plan, który przewiduje, że zaludnienie naszego miasta do roku 1970 wzrośnie do około 470 tysięcy mieszkańców. Zakłada się włączenie do granic miasta Polic, w których zamieszka 20 tysięcy osób. Nastąpi dalsza zabudowa śródmieścia i najbliższych w sąsiedztwie terenów uzbrojonych. Zabudowane zostaną Pomorzany i Stare Miasto w Dąbiu. Uruchomiony zostanie kombinat w Policach, powstanie dzielnica składowo-przemysłowa w Dąbiu, nastąpi rozbudowa portu i przemysłu związanego z gospodarką morską. Przeznaczono również tereny pod budowę szkół i przed szkół.

Po roku 1970 plan przewiduje, że główne kierunki rozbudowy miasta skierowane zostaną przede wszystkim na Górne Niebuszewo, Drzetowo, Żelechowo, Glinki i Gołecino.

Miejska Pracownia Urbanistyczna nartafia w swej codziennej pracy na szereg złożonych problemów. Zagadnienia organizacji życia w mieście obejmują przecież m. in. problemy zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej, usługowej, komunalnej, komunikacji itd. Poza tym służy urbanistyczne czuwając nad zagospodarowaniem terenu, opracowując na każdy jego wolny fragment wytyczne lokalizacyjne, określając warunki zabudowy itp. Prowadzą również stałą akcję porządkowania miasta.

A potem — plac budowy. Rośnie nowy Szczecin.

Kolumnę opracował
Stefan Pietrzak

Foto: St. Cieślak

